

Издаје Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године ф.ор. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7 за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕЋЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писемима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорац» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ником на пошту у Котор.
Дописе пиљу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже зријеме мање.

Телеграфске вијести.

Бечки „Кореспонденц-биро“ јавља:
ПЕТРОГРАД 25. Јунија: Бој код
Трнова одпочет; бију се 4. дивизије.
Турци су обкољени са три стране;
Руси заузеле Трново.

Из Лондона јављају, да је краљица
20. Јунија прегледала војску, која је
свијештена у Адлерсхоту.

ПЕТРОГРАД 27. Јунија: Телеграм
главнога команданта од 26. јавља, да је
генерал Гурво јуче узео Трново
и принудно војску турску, да се
повуче пуг Осман-Пазара. Народ у
Трнову дочекао је Русе са оду-
шевљењем.

ПЕТРОГРАД 29. Јунија: Турци
бомбардују Еваторију од 27. овога.
Руси имаху више успјешних судара
са устаницима у Абхазији.

БЕЧ истога: Једна депеша из Цар-
играда од 28. ов. јавља, да је Муктар-
паша ушао у Карс и да се Руси пову-
коше у Александрију. (Ово је ардахан-
ска лаж. Пр. Ур.)

Цетиње, 30. Јунија.

Самопуздање је велика снага
једнога народа. Без ње нека му је
бројна снага колико хоћете велика,
нема има сваку потребу за борбу,
тешко ће је моћи са успјехом издр-
жати.

Црногорска војска има у пуној
мјери те снаге. То показује најсјај-
није славна ратна историја црногорска,
свједочи одржање Црне Горе кроз
толике мучне вјекове по пропасти
царевине српске све до данас.

У последњем необично жесто-
кијем и крвавијем бојевима црногор-
скијем против велике надмоћности
непријатељске то је наново свједо-
чено. И није само у тој борби, него
цијелијем понашањем својем пока-
зала је Црна Гора велико самопузда-
ње. Није ни за један часак поколе-
бала се својом вјером у Бога, у своју
снагу, у коначну побједу своју.

Стизали су у Црну Гору споља
најдубљи гласови о стању Црне Горе
и њезине војске, о поразима и про-
пасти њезиној. И они нијесу били у
стању дјелствовати на нашу владу, да
уклони или барем ублажи строгу на-
редбу своју, коју је још у почетку
рјата издала телеграфској управи на-
шој, а то је могла тијем прије учинити,
што јој ратна срећа није представала
вијерна бити. По тој наредби слободно
је било јављати само свршене чине,
били они повљени или неповљени за
Црну Гору. Многи пријатељи и при-
јатељски листови питали су нас за
објашњење пријех, од непријатеља
шренијех гласова. И ми им нијесмо
могли дати одговора, ван онда, кад
је с бојишта дошао извјештај о једном
свршеном догађају.

Ова строга наредба пок звје са-
мопуздање и озбиљно достојанствено
држање Црне Горе. Њезина основна
мисао могла је само ово бити: Ко ће
свијету заштити уста; нека говори
што ко хоће. Побивањем неоснованијех
вијести, даје се само повода новијем
вијестима колико основанијем, толико
неоснованијем, јер ће их свако на
своју руку тумачити. Овако кад се
што догоди, зна се прво што се до-
годило, јер се извјештава вазда исти-
нитом, кад побједимо или будемо по-

бјеђени, зна ће се, да смо побједили
или да смо побјеђени. И онда ће
најбоље бити оповргнути све неосно-
ване и лажне вијести. Да је тако то
видимо данас у цијелом повинарству
нашем и страном. И они, који су
зевли због своје неизвјесности о ста-
њу Црне Горе, и они, који су свашта
измишљали и злорадо веселили се
љезиној пропасти, данас су на чисто:
први се веселе и усхићено говоре о
необичном јунаштву и о новијем по-
бједама и славама Црне Горе, други
поражени признају поразе турске.
Овакво држање Црне Горе мораће
имати сада још и ту пошљедицу, да
ће се по сад мирно и са поуздањем
очекивати вијести са Цетиња, јер се
освједочило да су истините, и онда да
се неће моћи ширити свака измиш-
љотина, па и која се појави, да јој
се неће вјеровати. Прашка «Политика»,
«Приморац» и још неке новине схва-
тиле су врло добро ствар, кад су
изјављивале, да сигурно мора посто-
јати каква владина наредба, кад тако
ријетко долазе вијести с Цетиња, али
оно, што дође, да је истинито, и да
толики непријатни гласови с бојишта
потјечу једино од туда, што су сви
из турскога извора.

Била је ова мјера наше владе
и потешка онијема који су са прија-
тељскијем и родољупскијем осјећањима
пратили догађаје на нашем бојишту,
била је за стране дописнике и непри-
јатна или бар штетна, а ушљед ње је
било могућно извјеснијем новинама,
премда би они свакојако вјерни остали
своје занату, да протуре гласове о
тобожњој опасности, која грози Црној
Гори и помоћи, коју је она тржила
на страни. Но и то је било чудо,
као и свако друго, само за три дана.
Догађаји и резултати и те су гласове
умукли, а и ми смо им дали довољно
објашњења.

Ми стојимо сада на прагу нови-
јех догађаја. После ове кратке по-
чивке, борба ће се сигурно до који
час наставити. Насумњајући, да ће
бити људи, који ће и опет с неосно-
ванијем вијестима мутити јавно миш-
љење, сматрали смо за дужност ово-
лико казати и објаснити свијету др-
жање Црне Горе у том погледу, да
унапријед пријатеље умиримо, а не-
пријатељима копча њиховијех лага-
рија затупимо, пошто гореспомену-
та наредба књажевске владе и за у
будуће остаје у снази, и пошто и ми
сами нећемо бити толко осјетљиви,
да одмах побивамо сваку неосновану
вијест.

И о досадањем, нама на сваки
начин непријатнијем гласовима, пре-
кидамо сваки збор, пошто су они,
као што смо већ казали, савршено
оповргнути самијем догађајима и ре-
зултатима и пошто смо их и сами
довољно објаснили.

И да се бш не уморимо повр-
ћати на те ствари, нарочито о ствар
помоћи од стране Аустрије, о којој
смо у прошлом листу говорили, пошто
би смо ласно могли данас сјутра ви-
ђети неке листове у томе не часном
настојавању, да подстрекавају Аустро-
Угарску против Црне Горе и да њи-
хове добре одношаје помуте, то ћемо
још и ово изазвати и као штетно такви-
јем могућнијем хитцим противставити:
Црна Гора вазда је цијенила прија-

тељство Аустрије, показивала је своју
благодарност за добра, која је Аустрија
њој указивала, ту благодарност неће
никада затајивати, и она несумња, да
би јој Аустрија пружила своју помоћ
у случају њезине потребе. С тога
Црна Гора неби имала повода уста-
јати против гласова, да Аустрија хоће
да помогне Црној Гори, али мора
се противити новинскијем разлагањима,
која имају очевидно намјеру, да по-
низе Црну Гору и омаловаже њезину
јуначку, дивљења достојну борбу.

Ратне вијести.

Са руско-турског бојишта.

Као што смо у последњем броју ре-
кли, да замучалост са руско-турског бо-
јишта значи крваву ратну радњу, о којој
да ће се наскоро имати што јављати, тако
је и било. Између Бијеле и Трнова био
је жестоки бој између Руса и Турака, који
је, као што нам брзојави из Петрограда
јављају, свршио са поразом турске војске
и освојењем Трнова, старог престолног
града бугарскијех царева и краљева. Каквом
је радости и весељем овај град после свога
четири сто-годишњег робовања, отворио
врата својој браћи и ослободитељима, не-
треба ни помињати. Освојење Трнова
из варварскијех турскијех руку јест вас-
крсе бугарског народа из столећне ропске
тањице. Благо сваком Бугарину, који је
дочекао овај ускрени дан избављења свога.

Јавља се, да је Кнез Черкаски веће
намјештен за административног управитеља
цијеле Бугарске, и да је веће располагао
изборе за управно вијеће. Но ово последње
биће свакако прерано прво него се осло-
боди сва Бугарска и прво нег се тијем
непријави могућност тијех избора.

Разбијена турска војска, како брзо-
јав каже узакла је од Трнова према
Осман-Пазару, биће без сумње са вели-
ким друмом, што од Трнова иде источним
правцем у Етељ, ће кланцем пролази
Балкан. Другог пута за узмицање нијесу
Турци могли ни одабрати, кад се у обзир
узме, да је турска сила усредоточена код
Шумле. Да ће се Турци на линији Шу-
мла-Осман-пазар-Етељ упуштати у одсу-
дну битку тешко је узети, јер је Русима
отворен попријекли пут Трново-Габрово-
Шипка, којем се може заћи турскијем
положајима за леђа: И тако је сва при-
лика, да ће Турци напуштити и другу
своју обранбену линију, т. ј. Балкан, те
да ће се потегнути на се и усредоточава-
ти код Дренопоља, ће могу највише снаге
прикупити.

Свијет о нашијем најновијем бојевима.

Вриједно је, да нашијем читаоцима
представимо гласовињема о најновијем
црногорско-турскијем бојевима, у коју
цијел наводимо суђења о истима несамо
из пријатељског него и из противничког
нам логора.

Под насловом: „Нова јунаштва
Црногораца“ доноси «Политик» сле-
дећи чланак: «И у потовијем крвавијем
бојевима посвједочише Црногорци давну сво-
ју храброст, која је вјековима бранила ту
витешки предстражу славенскога свијета
испред турскога јарма, те му стекла при-
знање истијех славождера. Као у древно-
јем грчкијем јуначкијем причама бије се
и тамо војник против војнику у ускијем
гудурама и голјијем клисурама. На Црну
Гору неда се употребити ова најновија
теорија, ће битку одлучују тактично при-
купљање множине и брзина пушке. Ту још
све одлучује одважност и особна снага—
срчаност, која је једина врна надомјестити
бројни мањак против непријатељској над-
моћности. С трију страна поћоше азијат-
ски чопори к црногорскијем границама.
Што се догодило с војском Мехмедовом,
тога за сад казати незнамо. (Зализала је у
Морачи. Пр. Ур.) Војска Сулејман-пашина
кренула се је у Црну Гору са сјевера
кроз остршке кланце. Треша војска под

Али-Сајиб-пашом пређе јужну границу
кнежевине код Спужа. Спуж и остршки
кланци недалеко су по прилици пет мља.
Што дознадосмо напоследку? После девет
дневног непрекидног боја сјединише се
обје турске војске—прешавши код Спужа
границу црногорску и закљонивши се под
лидне подгоричке. Тако изиђе велико
војевање Турске.

Никад се човјек неможе доста нади-
вити срчаности и устрајности Црногораца,
сузбившијех толико сјајно турску навалу.
Већ цијелу годину траје рат црногорско-
турски. Порта повела Црној Гори најбоље
своје ђенерале и своју најједровитију
војску. Све залуду! Црногорски народ од-
био је све навале, неодавши се ни часак
малодушју. У Њемачкој заносила се мла-
деж јунашвом швајцарскијех родољуба,
кад су узијали хабсбуршке и бургундске
навале. Битке код Моргаргена и Семпах,
код Грансона и Муртера светковаше се све
до данашњега дана несамо у Швајцарској,
већ свуда, ће су људи одушевљени за
слободу и независност народа. Данас, ће
се ради о слободњачком рату славенскога
племена, замјећујемо жалбоже по свуда
само завист и фрволну поругу. Но једном
ће доћи дан, кад ће праведнији нараштај
признати потпуно сјајна дјела црногорска,
која извршише, ослобађајући браћу и бра-
нећи своје кршеве против непријатељској
и варварској надмоћности. У свијем сла-
венскијем земљама та су дјела призната
одавна. Ми вазда пуно очекивамо од
јунаштва Црногораца. Успјеси задње славне
нећеље, велике нећеље, за славенско о-
слобођење, наше су наде потпуно по-
пуниле. Храбром народу и његову колико
храбром, толико обзирном најви-
шем војни осигурања је наша искрена
захвалност и чуђење, па кад се на бал-
канском полуострву буде обрачунавало,
имаће и књаз Никола право, да рече
своју ријеч.

Изравне вијести с Цетиња
показале су се досад поузданима
Одавде се брзојавља тек онда, ка,
се има која одсудна битка јавити
(Ово уједно нека буде одговор онијем му-
дријашима, који држећи своју знатнијел-
ност старијом од озбиљности онијех ма-
сова, мучише нас и замијераше наше
достојанственом и небрбљавом држању
Прим. Ур. «Гл. Црног.»). Девет дана бил
су се храбри Црногорци против турскијех
нападачима и тек, кад их преко границе
ишћераше, стигну нам вијест о сјајно
побједи. Ни часак нијесу могли нико:
турски сљепачки брзојави смести у озбиљ-
ној, тихој савјести, којом се крвава одсудна
битка има пратити. Побједом Црногораца
турска је акција посве проманила сврху.
Још јуче, 15. Јунија огласивали су нас
из Цариграда, да ће турска војска скоро
доћи на Цетиње и тамо се именевати на-
мјешником један од турскијех војсковођа.
Кад је Кеерхес питао 300 Шпартанаца
браненијех термонилске кланце, да му
предаду оружје, поручи му Леонида: «Дођи
по њега!»— Ни књаз Никола небијаше
мање храбрији, но тијем много сретни
од шпартанскога краља. У славенско
војсци ненађе се никакав издајца Ефралте
те се и навала турскијех чопора разби о остро-
шке клисуре. Страшно ли ће тај пораз
дјеловати на цариградске људи. Кад се
сјетимо, какав метеж произвођаше у Цар-
играду кобне вијести из Азије, можемо
предочити, како ће истом дјеловати најне-
вије вијести с црногорскога бојишта. Мје-
сто да Сулејман дође на Цетиње као гра-
ђански намјешник, закљони се у Подгорицу
Мјесто да се двије турске војске крену
са западнога ратишта на Дунав, мора ће
се наскоро слати у Арбању нове помоћи.

По и на другом ће мјесту црногорск
успјеси придружити туркољубне сљепарије
У Бечу и у Пешти пратили су се злора-
до догађаји на западном бојишту. Разгле-
сивало се поругљиво, да с Цетиња и и
Плојешћа вапију за помоћ. Службени ли-
стови до душе увераваху, да гроф Андраш
немисли зауставити провалу у Црну Гору.
Успркос тога интершелова слободоумни
скрајња левица, да за времена учини немо-
гуће кораке у прилог Црне Горе. Сад ће
у Бечу и Пешти остати дугијех носова
За мађарске основе неби се могло зби-
тишта повољнијега, него да су Турци по

ејелу Црну Гору. Јер тијем би био угушен устанак у Црној Гори, безусијешан сваки дјелатни утицај Срба, а и руска војска у Бугарској имала би свлађивати веће потешкоће. Све су ове наде наједанпут разорене. Краљ Никола почеће сад поуздаво сам ударати, собом повући Србију и с нова расширити босански устанак, па тешко да се тада мађарска политика у суди устати очито у интересу Турака проти Славенима».

— Ајрамер Дајтунг, која и у најтежим и најкритичним часовима одржа непоколебљиву вјеру у витештво Црногораца, пише:

Вијести, које стигло о црногорским бојевима, јављају као плод деветдневних бојева узмакнуће турака из Црне Горе и еједине Сулејмана са Сајиб-пашом на турском земљишту. Сулејман мораће дакле кроз Црну Гору шибети трчати и добар дио своје војске подавити, прво него постиже сдружње војска, ће га никада ни сањао није.

Ратна повјест тешко да ће нам се исказати таквијем бојевима, као што бијашу ови, што их одрже црногорски народни у последње две недеље. Турци бијашу мало помало али савршено потучени. Турски је војник без сумње истрајан и храбар, но десет пута истрајнији и храбрији показа се Црногорац, коме, као бајовитом Антеју, порасте безкрајна снага и одважност, чим му се настуци на земљу отачбине.

Славу борби народа за отачество и слободу, неограничено признање, доиста античком јунаштву све и онда, ако и душмане реси, одавали су сви цивилизовани народи, «Пестер Лојда», «Нова Сл. Преса» и tutti quanti знајаху о Црногорцима, кад се они са надчовјечанским напорима бораху за најдраже благо људско незнајаху ништа више јавити, него да су «бестијански» да су «овноградни». Но није могуће, да су то органи народа, као што су немачки и мађарски.

— Поштени наш судруг «Народни лист» пише под насловом «Црна Гора слободна» следеће:

Битке, које је Црна Гора задњијех дана одржала, те саме по себи сачињавају цијели епох, којим би се могао поносити и највећи народ. Оно што сваки од нас ћути када чита витешка дјела јунака старог свијета, то ће и потомци осјећати, кад буду читали побједу црногорских јунака овог нашег времена. По пјесмама и по повјестима славити ће се њихово име од кољена до кољена; јунаком умрлим за слободу домовине своје, дивити ће се споменица, а благосиљати ће се свака стопа оног земљишта навањена мученичком крвљу. Повјест ослобођења свакога народа у Јевропи, има знаменитих листова; листова пунијех чудновитих дјела. Али ће мало која повјест имати сјајнијег доба јунаштва, као што црногорска повјест; ниједан од јунака који падоше у борбама за слободу, неможе правом као црногорски јунак рећи путнику који кроз љешине и гробове пролази: кажи, путнице, на Цетиње да ми овђе мртви лежимо, јер се покорисмо светоме закону домовине!

Никад се нијесу као прошлијех дана изјавиле наде Турака и туркофила. Од овуда није се чуо него један сами глас: Турци су на Цетињу! — па и Бајамонтови скутовоше у Сиљету — срам их било! — сираваљали се, да славе улазак Сулејман-паше у главно мјесто јуначке Црне Горе. Не само то; знамо још из доброг извора, да су и сви консули станујући у Дубровнику били већ дали својем владама жалосну вијест о црногорској пропасти. Из Цетиња су уз то мучали, па какво чудо, ако смо се и ми били преплашили; ако смо звали Аустрију да пошаље не ни њемачке ни мађарске, већ наше славенске пуковнике у помоћ Црној Гори? — Нијесмо били сами који смо криво ту потребу виђали; не, јер је икада ко могао и за сами час посумњати о неизреченом јунаштву Црне Горе, већ јер се је свак бојао одвише претежније турске силе. Да неспомињемо друге новине, и руселски «Норд» гласило руске владе, говорују је да би Аустрији било зауставити навалујуће Турке, и тако уважити чувства Славена царевина, као што је толико пута имала обзира према Мађарима и Немцима. Није ту «Норду» било доста; у другом броју с име човјечности заклицо је све ниједностране државе да спасе живот ћици и женама јуначкијех Црногораца.

Али Богу хвала, Црној Гори није било потребе никакве од никога, и ми се свом нашим душом данас томе радујемо. У данашњијем нашијем дописима, и у другој брзојавки са Цетиња, ваћи ће читаоци потанкијех вијести о црногорској побједи. Еле, још у предпрошлом броју, уз пратњу краткијех брзојава, ми смо већ били написали италијански чланак о вој-

ничком положају Црне Горе, да исправимо пред странијем свијетом лажне вијести које су и у нас биле побудиле нетемељити страх, те на тај начин појосмо у сусрет оној жељи, која произвире из данашње брзојавке нашијех пријатеља са Цетиња. И намајеру емо ми постигли, јер су разне иностране новине већ преијеле онај наш чланак.

Страшни је доиста ударац тварно и душевно Турска у Црној Гори задобила. Она је сакупила била велику силу око оне мале земље, да ју сатаре и освоји, па да тако Јевропу зачара и да осујети саму ствар ослобођења раје. Тешко се је преварила. Сулејман-паша, врли фенерал кога су све туркофилске новине славиле као умна, даровита и смиона вођу, доживио је срамни ударац. Он данас чаму у Подгорици и прете гриве, што је лудо дируо у свето земљиште црногорско. Живи ли Црногорци! (Живи ли тако браћа! Пр. Ур.)

На концу да споменемо и «Нову Сл. Пресу».

Смијешан је то приказ, гледати лицу, кад јој клонка причепи реп. Она у невољи заборава на бол, као да га и нема, и само облеће гвозђе, па гледа и мјери како ће да га се опрости, те да умакне, док није дошао ловац да јој потражи чапуру.

Тако исто нам се у овај пар појављује референт «Н. Сл. Преса» о турској војни против Црне Горе. То је човек, који се очевидно разумје у војевању, почем је већ толико пута с пером свјетовао турске војсковође, како ће прије и лакше доћи на Цетиње. Њиховом весељу не бјеше краја, кад је дошло глас, да је Сулејман-паша синао са острожких грета у Бјелопавлиће, и он је увјеравао свакога, који га шћаше питати, да ће га за који дан виђети побједоносна на Цетињу.

Мјесто тога збило се нешто другачије! Сулејману се свјаше пробићачије поћи у Спуж на одстуд у Подгорицу, — а јадни војсковођа «Пресин», мјесто да кука, што му се на Зети зачело лицичији реп, заборава на бол, и све једнако булазни о походу Сулејманову на Цетиње, исто као она лицаца, што мисли, да ће измајсторисати пријевару, да умакне ловцу.

Хоће мо да покажемо нашијем читаоцима, какво смијешно опело држи, Сулејман-пашиној војсци; смијешно по томе, што је то опјејело ијешто заподјењу у побједоносну хапну. А то чинимо за то, да би у своје врјеме виђели, како ће да мјења глас своје пјесме, све док док не дође до кукања.

Он вели:
«Позната је ствар да се неочекивано често догађа у рату, и један догађај данас омет потврђује то старо искуство. Девет дана већ, како се бори херцеговачка војска под управом Сулејман-паше, да продре од Никшића до у Зетску долину, да се на по пута, околу Даниловграда сједини са Али-Сајибом, који је од Спужа пошао тамо, и отуд заједно да пођу пут Цетиња, те да у пријестолници Црногорској докопчају рат. Потоци крви показују пут, којим је Сулејман-паша прошао кроз сред Црне Горе») и штације деветодневна боја код Острога, Савоједи и Њивинаци(?)?), биће листови славе у историји турског војевања. Али мјесто да се ова е толикијем жртвама однечета операция доврши с освојењем Цетиња, отишао је Сулејман-паша са својом војском право у Спуж, и сјединио се са Али-Сајиб-пашом између овога града и Подгорице, дакле на турском земљишту.

Ова славна војна шетња не имаће дакле другога успјеха, до тога, да даде Црногорцима осјетити тежину турског оружја, и да се арбанашка војска, на рачун обеледе у Херцеговини удвојстручи. Али кад узмемо у обзир, да су Црногорци већ у бојевима код Кретаца, Пиве и Пресеје осјетили турске ударе, то нам се намеће питање, небили било боље, да је Сулејман-паша, мјесто по сред Црне Горе, што га је стало толиких жртава, ишао околу Црне Горе, преко Сјенице, да се сједини с Али-Сајибом између Спужа и Подгорице. (Овијем мудријем савјетом извјесно ће се Сулејман-паша, други пут знати користити. Прим. Прев.). Више од девет дана неби ни тај пут био трајао.»

Овђе Пресин војсковођа износи својим читаоцима један комад карте од Црне Горе, да покаже, како су Турци прошли кроз сред Црне Горе. Хоће се много силе уображања, да се што разазпа из те карте, која је баш толико велика, колико «Н. Сл. Преса» жели да буде Црна Гора. Па онда завршује своје резоновање овако:

1) Препоручујемо Пресини стратеги генералу карту Црне Горе.

«Пошто неможемо да замислимо, да је Сулејману било стало само до безусијешне шетње, — (није одиста; то Бог и «Н. Сл. Преса» најбоље знају), — то ћемо да испитамо узроке, који су приложили турскога војсковођу на тако чудновату операцију. Највјероватније биће да је Сулејман-паша за девет дана војевања нестало хране, и да се је зато морао примаћи тајну Али-Сајиб-пашиним између Спужа и Подгорице). С друге стране могуће је и то, да Сулејман-паша није могао на силу да пређе код Данилова града, и да је за то (баш зато!) дошао до увјерења, да ће нападај од Спужа и Подгорице бити лакши, но с Данилова града.»

Треба ли то још више боје, да се испише каква је лицаца на муци.

— Да чујемо и најтурскољубивијег «Пестер Лојда, како он о последњијем нашијем бојевима и њихову исходу суди:

«Турски војсковођа, Сулејман-паша, бијаше после сретно обављеном обаскорењу турскијех тврђа у Дуги скупа са Никшићем наканио, да одма упадне и провали у Црну Гору и да се на црногорском земљишту сдружи са Али-Сајиб-пашиним војском нападајућом од стране Арбаначије, те да онда тако сједињени крену пут Цетиња. У Цариграду држало се као свето, да је овај план потпуно успјео, и да турском предприрају према Цетињу несташе више ништа на путу. Но томе небијаше тако. Сајиб-паша нападајући од стране Арбаначије, буде од Бога Петровића бачен у Спуж, и кад Сулејман-паша о томе стигне глас нађе он свој повратак у Никшић у таквој опасности прекинутим, да је држао за пробитачије, небили се како проверао попријеко кроз Црну Гору и стигао Сајиб-пашу сузбијенога у Спуж. Но Сулејман-паша требаше пунијех 5 дана (и 4 више. Пр. Ур.) за превалити пут од нешто боље него три миље (Није него двије. Пр. Ур.), а то је најбољи доказ о жестици бојева за врјеме тога продирања.»

Богу хвала, те се и «Пестер-Лојд» већ једном показа квалером, љубећим истину и признајућим наше јунаштво! —

— На концу напоменути нам је, да је врло карактеристично, како руско новичество о нашијем последњијем бојевима врло несмислено мисли, тако као да су Турци најславијје побједу у Црној гори одржали, и као да Турке из Црне Горе није избачила храбра мишица црногорска него неко нама непознато чудо. Тако пишу руске новине, да је седми дио наше војске изгинуо, да су херцеговачки батаљони сасвим уништени, да су најхрабрије војводе изгинуле (дочим ми незнамо да је иједан), да је наша војска на Кретацу износила 18 а не 8 батаљона; да Сулејман-пашина војска није износила више од 23 батаљона или 18.000; да су Турци прешли на десни брјег Зете, и да су попалили и разорили Даниловград; да је Свјетли Крај за врјеме боја на Кретацу задржао више Никшића више батаљона војске (дочим није код себе имао никога осим тјелесне страже). Исто тврде многе руске новине, да су све турске тврђаве у Дуги прво проласка турске војске биле у црногорским рукама.

Зашто руске новине с малом внимомом наше јуначке бојезе тако црно сликају и неповољно за нас тумаче, те њихов по нас сјајни и нечувеним јунаштвом постигнути исход неће да виде, — то ми неразумијемо. Има рускијех новина, које као да су тражиле, где ће за нас ваћи што црну какву вијест из бечко-пештанскијех новина. Наше вијести до њих су допрле, али као да им се невјерује. Знамо да су распрострањавају оваквијех гласова криви и многи дописници рускијех новина, који су у сасвим другој мислији к нама дошли. Но о том други пут више.

Честитке
црногорској војсци за њезине најновије побједи.

Тржашки приморски Славени послали су нам ову честитку усљед најновијех побједи наше војске:

Соколови црногорски!
Приморски тржашки Славени изразају срдачну захвалност браћи Црногорцима за јуначко дјело против крволочијем варварскијем Турцима. Достојни сте у свему Славенству носити име: Шпартанци Југославена. Из хиљаду

2) А зар му је овај с празном торбицом пошао на сусрет? «Лакше му је умориј мару далеко је Ријеци путовати, бојати се Петровића Божа.»

правдољубивијех прса ори вам? Живи ли Црна Гора, живили соколови, живи краљ Никола!

Тржашки приморски Славени.

Из Ческе.

Из ПЕРЛУЧЕ: Јуначким црногорским соколовима, којима смо вада сачувствовали, громко: **Na zdar!** к њиховој повој побједи.

Из СТРАКОЊИЦА: Правда се уздиже над вјековном тираном, и ми се радујемо побједи славних јунака Црне Горе.

Из ХРУЊИМА: Шпартанци Славенски, жива предстража наша! Примите наше најтоплије признање за неумрла ваща дела у славенским Термопилама, са којима сретније него и сами Шпартанци ослободите од варвара свету земљу Црних Гора.

Из ХРИДЛА: Непобједимим јуначима, поносу Славенства, браћи Црногорцима, неумрла слава и част! Напред!

Из ЖАМБЕРКА: Храбрим црногорским јуначима, поносу Славенства неодолимим бранитељима слободе, непобједимим сатартељима Турства кличемо громко: **Слава!**

Из РАКОВНИКА: Пратећи са врелим саучешћем развиће миле нам браће Југославена, нарочито поздрављамо напредак првих јунака Црногораца. Радујући се најновијом побједом проносимо вјечну славу племенитом народу, и желимо из свега срца његову оружју најбољу срећу и напредак.

Из КАРЛОВАРА: Јуначким соколовима црногорским, поносу цијелог Славенства, јуначким побједоцима варварскијех Турака кличемо громко: **Слава!**

Телеграми „Гл. Црногорца“.

(Стigli при свршетку листа)

ПЕТРОГРАД 30. Јунија: Међународна агенција у Гифлису јавља, да је посада руска која бјеше 23 дана затворена у Бајазиту ослобођена војском фенерала Тургујасова, која је одржала савршену побједу над 30.000 тураца, који бјеху онсадили град. Руси узеше чегири топа, заробише 80 Турака, и разорише Бајазид.

ОРЈА ЛУКА 30 Јунија: Данас преко Спужа дошао ниглешки консул г. Грин, сигурно кајвом мисијом у главни стаи Њ. Св. Крају. Сулејман-паша са тридесет батаљона још стоји у Бару.

К њ и ж е в н о с т .

О Г Л А С .

У Вршцу у штампарији г. Арса Пајевиха изашла је нова књига на 64 стране под насловом.

Српско-турски рат.

РАТНЕ БИЉЕНСКЕ

добровољца

Милутина Спасића.

Може се добити за 30. новч. код г. Косте Лере у Вршцу.

Јавна захвалност.

Пречестни архимандрит цетињски и наименовани владика Острошки Г. Висарион Љубиша преко дољеподписанаго извољно је послати оним рањеницима, који су 12. о. м. у боју Морачком у обрану Манасгира Мораче љутијех рана допали, као дар за њихово јуначко прегнуће 40 фонтини у цванцке. И ако је наша влада и управа «Црвеног Крета» исте рањенике с љекарим и другим потребним за издржавање средствима снабђела, то омет родољубиви дар г. Љубише дошао им је у највећу потребу.

Зато у име свјех овђешњијех у љутим ранама налазећих се мученика благодарим г. Љубиши на његов родољубиви поклон.

У Морачи, 27. Јунија 1877.

Митрофан Бан, игуман.

Свима онима који благонаклоно хођаху облакшати дјелом нашу жалост за рани губитак нашег љубљеног брата Вука исказавши нам особито љубав: допришавши мртво тијело до најскојијех пошваљашта, најсрдачније захваљујемо.

Котор 27. Јунија 1877.

Браћа Драгковци.

У државној штампарији.